

РЕШЕНИЕ

№ 1210

гр. София, 10.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на четвърти октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Георги Иванов
Кристина Филипова

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Кристина Филипова Въззивно гражданско дело № 20221000500831 по описа за 2022 година

С решение № 260096 от 10.01.2022 г., по гр.д. № 9214/17 г., СГС, I-4 с-в, отхвърля иска на В. Е. Т. с правно основание чл. 124 ГПК, предявен срещу С. Т. Я., за признаване за установено, че по силата на саморъчно завещание от 6.11.2016 г. на С. Т. В. ищцата е собственик на самостоятелен обект в сграда с идентификатор № 68134.407.45.1.22, находящ се в гр. ***, бул. *** № ***, съставляващ магазин № 2, в сграда № 1, с площ от 40, 12 кв.м., с прилежащи части от общите части на сградата и правото на строеж върху мястото.

Срещу решението е постъпила въззивна жалба от ищцата В. Е. Т.. Сочи, че в завещанието от 25.11.2016 г. датата е поставена след подписа на завещателя, което прави завещателния акт нищожен. По отношение на второто завещание от 27.12.2016 г. счита, че към съставянето му С. В. е бил в състояние, което не му е позволявало да ръководи постъпките си (вкл. поради претърпян пътен инцидент на 22.11.2016 г.). Подчертава, че роднините на завещателя не са се обадили от Австрия за да проверят състоянието му, той се е страхувал от тях (вкл., че „може да му пратят убийци“), което прави нелогичен завещателния акт в тяхна полза. Излага разсъждения, че е възможно антидатиране на това завещание. Изразява теза, че завещанието не

е съхранявано в затворен плик при нотариус, както и че не отговаря на изискванията в него да няма зачерквания и поправки. Моли решението да се отмени и да се уважи иска.

Ответницата С. Т. Я. оспорва жалбата. Сочи, че щом датата предхожда подписа, то мястото на поставянето в завещанието е без значение. Подчертава, че текстът е изписан на бял лист без поставени линии, на което се дължи наклона на редовете. Позовава се на практика на ВКС. Намира възражението за антидатиране на завещание от 27.12.2016 г. за преклудирано, тъй като не е било въведено в първоинстанционното производство. Подчертава, че към датата на съставяне на завещателния акт В. е бил в състояние да разбира действията си. Счита, че на лицето не е оказвана принуда за съставяне на завещанието. Сочи, че с универсалното си завещание от 25.11.2016 г. той е отменил мълчаливо завета от 6.11.2016 г. досежно процесния имот. Като намира двете процесни завещания за валидни, моли да се потвърди решението, с което се отхвърля искът за собственост.

Въззивната жалба е подадена в срок, срещу валидно и допустимо съдебно решение, преценено като такова в съответствие с чл. 269 ГПК.

Софийски апелативен съд при преценка на доводите на страните и доказателствата по делото намира следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 124 ГПК.

Ищцата В. Е. Т. твърди, че по силата на саморъчно завещание от 6.11.2016 г., направено от С. Т. В. е станала собственик на магазин № 2, с идентификатор № 68134.407.45.1.22, находящ се в гр. ***, бул. *** № ***, ет. ***, с площ от 40,12 кв.м. Разбрала, че права върху имота предявява сестрата на завещателя, която отправила покана за освобождаване на имота от наематели, като твърдяла, че притежава същия по силата на завещание. Ищцата твърди, че завещанието, на което се позовава ответницата не е автентично и оспорва авторството му, като сочи още, че датата е поставена след подписа на завещателя. Намира, че завещателното разпореждане е нищожно, тъй като В. е бил в лоши отношения с ответната страна, а грижи за него полагала само ищцата и други негови приятели. Индиция, че твърденията ѝ са основателни ищцата намира във обстоятелството, че В. я упълномощил да управлява имуществото му, като датата на това пълномощно следва завещанието, на което ответницата основава правата си. Твърди, че

към датата на съставяне на това завещание В. не е бил в състояние да разбира свойството и значението на извършеното от него поради преживян наскоро пътен инцидент. Претендира да се признае за установено по отношение на Я., че ищцата Т. е собственик на имота.

Ответницата С. Т. Я. оспорва иска, като твърди, че е собственик на имота по силата на завещание от 25.11.2016 г. Оспорва твърденията, че В. е претърпял инцидент, който се е отразил на дееспособността му. Подчертава, че подписът е положен след датата, както и че последната не е елемент от съдържанието на изявлението. Намира, че след като е осъзнал, че е съставил завет в полза на ищцата, Вълоков е изготвил две завещателни разпореждания от 25.11.2016 г. и 27.12.2016 г. в полза на сестра си. Позовава се на договор за наем на имота, сключен с дружество на ищцата, като наемът е бил заплащан до смъртта на В. и в този смисъл счита, че волята относно собствеността на имота е била несъмнена.

От събраните доказателства, преценени в съответствие с доводите на страните във въззивното производство, се установява следната фактическа обстановка:

Няма спор, че С. Т. В. е починал на *** г., като преди това е съставил саморъчно завещание от 06.11.2016 г. (л. 8, 137) в полза на В. Е. Т., на която е завещал процесния магазин. На по-късна дата същият месец (25.11.2016 г.) В. е съставил друго завещание в полза на сестра си - ответницата С. Я., на която е оставил цялото си имущество. От приложения на л. 44 екземпляр от завещанието е видно, че същото е съставено на бял лист, а датата и подписът са изпълнени на един ред, който е полегат и с наклон, поставящ първите цифри на датата по-ниско от подписа. С друго завещание от 27.12.2016 г. (л. 48, 73) е направено същото универсално завещателно разпореждане отново в полза на ответницата. Приетата по делото СГЕ е дала становище, че ръкописният текст и подписа в двете универсални завещания са изпълнени от В..

Завещанията са били обявени от нотариус, който не е констатирал зачерквания, задрасквания, поправки и пр.

Св. Н. Й. Ч., познаващ В. от дете, разказва, че непрекъснато поддържали връзка, като в последните дни състоянието му било доста тежко, с деменция, не можел да се обслужва, забравял. Свидетелят ходел да му помага и заварвал

няколко пъти ищцата при него, като тя му помагала да намери забравени вещи. В. направил нарушение на магистралата, като се движел в насрещната лента, като за случая получил помощ от ищцата и съпруга ѝ. В разговори със свидетеля В. отговарял смислено, бил разсеян, но общо взето се държал нормално. Освен забравянето имал внушение, че му изпращат бандити, които да го преследват и тормозят и си внушил, че това прави сестра му от ***. Имал негативно отношение към нейните деца - племенниците си, и не искал да живее при тях във ***, както му предлагал свидетеля.

В заключение на геронтологично-гериатрична и психиатрична експертиза се установява, че В. е бил диагностициран с тежък дементен синдром през м. февруари 2017 г. (в този смисъл и данни от личен лекар и епикриза –л. 108, 118), като постепенният ход на заболяването предполага наличието на напредващ упадък на познавателните функции през 2016 г., но липсват обективни и категорични данни за тежестта на болестните нарушения към датите на завещанията. Прието е, че до април 2016 г. е бил умствено съхранен, но след този момент състоянието му се влошило, постепенно губел ориентация, забравял много, обърквал се, трудно възприемал неща, които му се обясняват, занемарил хигиената на домът си и личната си хигиена, а към декември 2016 г. се влошил още повече. Посочено е, че лицето е имал болестни смущения, които представляват разстройство на съзнанието в широк смисъл, което го лишава от психичната годност да решава свойството и значението на постъпките си и да ги ръководи. Отражено е, че по смисъла на закона В. е бил лишен от реална възможност да извършва при ясно съзнание и воля определени действия. В о.з. е пояснено, че изводите за състоянието на починалия са с много голяма вероятност, но вещото лице не може да каже по категоричен начин. Разяснява, че се касае до много бавен процес, който се развива постепенно в конкретния случай.

Повторната СПЕ е изложила теза, че В. вероятно не е бил лишен от базисните психични годности да разбира свойството и значението на извършваните от него действия при съставяне на двете завещания (25.11.2016 г. и 27.12.2016 г.), но напредващите когнитивни нарушения са го затруднявали при взимане на решения при предвиждането на далечните последици от действията си, обуславяли са в някаква степен повишена внушаемост и податливост на манипулации от околните.

По делото е представен договор за наем от 1.04.2016 г., за 20,12 кв. от процесния магазин (останалата част е била собственост на брата на В. – л. 55 и сл.), сключен за две години между завещателя и „Тедек 16“ ЕООД (представлявано и управлявано от ищцата).

Установява се, че на 22.11.2016 г. С. В. е бил санкциониран от МВР за това, че на 22.11.2016 г. в 1.20 ч. се е движел в насрещното движение на автомагистралата.

Приложено е пълномощно, нотариално заверено от *нотариус* на 27.02.2017 г., с което С. В. е упълномощил четири лица да го представляват.

При така очертаната фактическа обстановка по спорните въпроси се налагат следните правни изводи:

Ищцата Т. се домогва да установи, че в нейна полза съществува право на собственост върху спорния магазин, който твърди, че ѝ е завещан със завещание от 6.11.2016 г., направено от С. В. (починал), а ответницата Я. оборва тази теза като счита, че имотът не е станал собственост на ищцата, тъй като с две последващи универсални завещания В. ѝ е завещал цялото си имущество.

Събраните доказателства установяват, че завещанието от 6.11.2016 г. е валидно – същото (няма спор пред настоящата инстанция) е изготвено и подписано от сочения за завещател В.. То не съдържа поправки и зачерквания, изписано е четливо и ясно. Завещанието отговаря на изискванията за форма, установени в чл. 25, ал. 1 ЗН - съдържа означение на датата, когато е съставено, и е подписано от В., като подписът се намира след завещателните разпореждания т.е. след изразената воля на завещаващия.

Съгласно чл. 39 ЗН последващото завещание, което не отменя изрично по-раншното, отменя само онези разпоредби в него, които са несъвместими с новите. При съблюдаване на тази норма се налага извода, че универсалните завещания, по смисъла на които завещателя е завещал на сестра си – ответницата Я., цялото си имущество, отменят предходния завет. Последният касае вещ, която към момента на откриване на наследството (няма спор по този въпрос) се е намирала в имуществото на завещателя. Доколкото универсалното завещание се отнася за целият патримониум на завещателя, то следва да се приеме, че последната воля на В. е била цялото му имущество да остане след смъртта му в собственост на сестра му Я..

Съдът не споделя довода, че датата в завещанието от 25.11.2016 г. е положена като изписване под подписа – видно от разположението на текста на завещанието последният ред съдържа и дата, и подпис, които са изписани под наклон, поради липса на редове на листа. Дори да се приеме, че датата е поставена след подписа и това завещателно разпореждане не е породило валидно действие, то с такова се ползва универсалното завещание, изготвено след това - на 27.12.2016 г., където датата се намира преди подписа.

Не се установява по реда на пълното и главното доказване, че завещателят е бил неспособен да завещава с оглед наличие на заболяване, ограничаващо дееспособността му. Настоящият състав кредитира повторната експертиза, която е формулирала извод, че В. вероятно не е бил лишен от базисните психични годности да разбира свойството и значението на извършваните от него действия при съставяне на двете завещания (25.11.2016 г. и 27.12.2016 г.). Вярно е, че при него е установен прогресиращ дементен синдром, но няма данни той да е ограничил до такава степен дееспособността му и да го е направил негоден да разбира свойството и значението на извършваните от него действия. Наличните затруднения при взимане на решения, при предвиждането на последствията им, възможността за внушаемост, забравянето, не са достатъчни за да обосноват извод (в противовес с общия извод на експерта), че лицето е било недееспособно да изрази правно значима воля. Следва да се отчете, че от значение е конкретното състояние на лицето към момента на извършване на завещателните действия и от страна на ищцата (чиято е тежестта на доказване относно твърдението ѝ, че завещателят е бил недееспособен към 25.11.2016 г. и 27.12.2016 г.) не са ангажирани убедителни доказателства в тази насока. Съдът приема, че на кредитиране подлежи повторното заключение, и с оглед наличните данни, че два месеца след завещанията, В. е бил при нотариус и е подписал пълномощно. Този акт е индиция, че след оспорените завещателни разпореждания той е бил в състояние пред нотариус да удостовери своята дееспособност, което подкрепя извода, че към предходен момент дееспособността му не е била ограничена от заболявания или физиологични изменения. На последно място следва да се отчете и изявлението на вещото лице по първоначалната експертиза в о.з., където той е заявил, че не може да бъде категоричен за състоянието на завещателя към датата на съставяне на актовете.

Ако горните изводи не се възприемат, а се кредитира първоначалната експертиза (сочеща, че е налице по-голяма вероятност лицето да не е разбирало свойството ѝ значението на извършените от него актове от 25.11.2016 г. и 27.12.2016 г.), съдът намира, че крайните изводи няма да се променят. В първоначалната експертиза вещото лице е посочило, като свой основен аргумент, че при В. е констатиран тежък дементен синдром, който е развиван бавно във времето и след април 2016 г. състоянието му се влошило, а след това е прогресирало. Ако се счете, че възприемат тези доводи, то ще се установи тезата на ищцата, че двете завещателни разпореждания са изготвени от недееспособно лице, но този извод, ще се отнесе и към завещателното разпореждане от 6.11.2016 г. (от което ищцата черпи своите права). Оспорване в този смисъл е било въведено в процеса от ответницата по иска с молба от 13.08.2018 г. преди провеждане на първото по делото заседание. Ето защо, с оглед казаното, като краен извод, ще следва да се възприеме, че В. не е извел от патримониума си спорния магазин, чрез завет в полза на ищцата Т., поради което тя не може да претендира и право на собственост върху същия. Имотът е останал в наследствената маса, спрямо която ищцата няма права.

За пълнота, относно оплакванията в жалбата, следва да се посочи, че напълно ирелевантно е поведението на роднините в Австрия спрямо завещателя. Вярно е, че според свидетелските показания В. е обективизирал негативно отношение към сестра си, но този факт сам по себе си не може да игнорира завещателното разпореждане.

Предвид казаното искът по чл. 124 ГПК за установяване, че ищцата е собственик на спорния имот не може да бъде уважен. Решението на СГС в този смисъл следва да се потвърди изцяло.

В полза на ответницата се следват разноси в размер на 3 066,56 лв., с оглед възражение за прекомерност от проведеното о.з. пред САС.

Воден от горните мотиви съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260096 от 10.01.2022 г., по гр.д. № 9214/17 г., СГС, I-4 с-в.

ОСЪЖДА В. Е. Т., ЕГН *****, да заплати на С. Т. Я., ЕГН *****,

***** , разноси в размер на 3066,56 лв.

Решението може да се обжалва пред ВКС в месечен срок от съобщението до страните, че е изготвено.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____